KISLÁBNYOM
A GreenDependent Egyesület hírlevele

2015. FEBRUÁR 28. www.kislabnyom.hu VI. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

TARTALOM

- **Kislábnyom tippek**
  - *13 ötlet ruhatárunk zöldítésére*
- **EnergiaKözösségek hírek**
  - *2. klíma-koordinátor képzés*
- **Kislábnyom hírek**
  - *Bíróság elé állhatunk energiahatékonysági hiányosságokért*
  - *Brazília történelmének legsúlyosabb szárazsága*
- **Érdemes rápillantani**
  - *10 nagyváros a 100%-ban tiszta energiáért*
  - *Valóságshow: ruhakészítés Kambodzsában*
- **Termékek, szolgáltatások**
  - *Környezetbarát gyakorlatok Berlinben*
- **Igazságosság ökológiai korlátok közt**
  - *A nagy üzlet - TTIP*

*Ha szívesen olvassa a Kislábnyom hírlevelet, kérjük, ajánlja fel **személyi jövedelemadója 1%**-át a GreenDependent Egyesület számára!*
Adószámunk: 18709845-1-13

Átlépjük a planetáris korlátokat

Előző számunk bevezető cikkében a földi rendszer működésének leírására két fő elméletet mutattunk be: az egyik bolygónkat alapvetően élettelen rendszerként kezeli, a másik, melynek legfőbb képviselője a Gaia elmélet, élőként. Felhívtuk azonban a figyelmet arra is, hogy e két véglet között léteznek széles körben elfogadott más modellek is, amelyek összekötik a Föld élő és élettelen rendszereit, valamint a modelleket és a megfigyelésen alapuló adatokat is.

Különösen fontos számunkra annak meghatározása, hogy melyek a legfontosabb, legalapvetőbb földi rendszerek, illetve, hogy ezen rendszerek megfelelő működésének határait, korlátait átléptük-e.

Korábbi számunkban írtuk, hogy „minden élőlény befolyásolja környezetét. Az emberiség azonban mostanra a természeti folyamatokkal hasonló mértékben befolyásolja a Föld minden rendszerét. Olyan sokan vagyunk, és olyan mértékben használjuk az erőforrásokat, hogy megzavarjuk a biológiai, kémiai és geológiai folyamatokat, amelyek irányítják többek között a szén és a nitrogén föld, óceánok és atmoszféra közötti körforgását. Soha eddig nem tapasztalt mértékben és módon változtatjuk meg a víz körforgását is, továbbá a bolygó szinte minden ökoszisztémája viseli jelenlétünk különböző jeleit.

Az emberi faj teljes megörökített történelme a Holocén korban játszódott, amely kb. tíz ezer évvel ezelőtt kezdődött. Egyre több tudós gondolja azonban azt, hogy jelenlétünkkel olyan és akkora hatást gyakorlunk a bolygóra, hogy egy új, még feltérképezetlen geológiai korba léptünk, amelyet nevezhetünk Antropocén kornak."

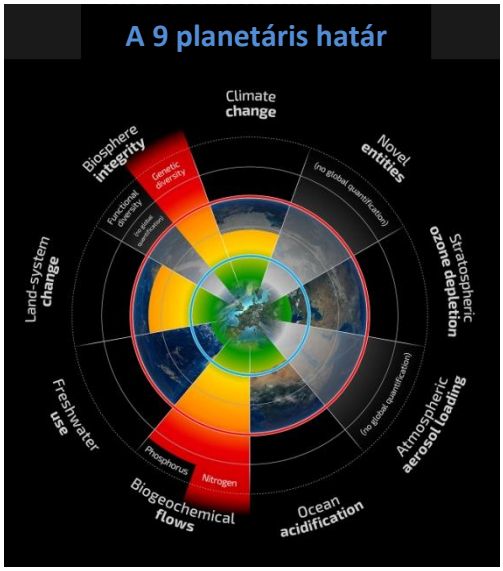

Szintén korábbi, 42. számunkban számoltunk be arról, hogy környezeti szempontból mindezidáig 9 olyan kritikus folyamatot (azaz planetáris határt vagy korlátot) azonosítottak a tudósok, amelyek során, ha átlépünk bizonyos küszöbértékeket, a fellépő környezeti hatások, változások alapvető társadalmi változásokat is előidéznek majd. A 9 kritikus folyamat a következő: **globális klímaváltozás, a bioszféra integritásának megváltozása** (azaz a biodiverzitás csökkentése és a fajok kihalása), az ózonréteg vékonyodása, **beavatkozás a nitrogén- és foszforciklusba** (amelyek a növényi fejlődés, és így az élelmiszertermelés szempontjából fontosak), a **földhasználat változása**, a vízhasználat mértéke és beavatkozás a víz körforgásába, az óceánok savasodása, új anyagok és vegyületek létrehozása és kibocsátása (ld. pl. vegyi szennyezés, radioaktív anyagok kibocsátása, nano részecskék létrehozása és kibocsátása) valamint a légköri aeroszol részecskék felhalmozódása.

A kutatás aktualizált verziója idén januárban jelent meg. Egyik legfontosabb következtetése, hogy **4 planetáris korlátot már átlépett**, megsértett az emberiség, ezeket a fenti listában vastagon szedtük. Különösen fontos a klímaváltozás és a bioszféra integritásának megváltozása, ezek ugyanis ún. alap korlátok, amelyek szignifikáns megváltoztatása a földi rendszert alapvetően új állapotba juttatja.

A korlátok megsértése annak kockázatát növeli, hogy az emberi tevékenységek eredményeként a Föld az emberi élet szempontjából sokkal kevésbé kedvező állapotba kerülhet. Ezzel együtt jelentősen romlanak a szegénység elleni küzdelem esélyei, valamint a világ számos pontján, a gazdagabb országokban is, csökken az emberi jól-lét szintje.

Bár a kutatásnak alapvetően komor üzenete van, az, hogy meghatározza az emberiség számára biztonságos "működési teret" segítséget jelenthet döntéshozók és közösségek számára abban, hogy hogyan lehet a jelenlegi folyamatokat megfordítani. Az emberiség előtt álló legnagyobb kihívás ma az, hogy a Föld erőforrás- és ökológiai-korlátain belül, de egyenlőbben éljünk. Ennek megvalósításában segíthet a planetáris korlátok ismerete.

A Szerkesztő: Vadovics Edina és a Kislábnyom hírlevél csapata

Forrás (kép is) és további részletek: itt

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Kislábnyom tippek

13 ötlet ruhatárunk zöldítésére

Az öltözködés, a divat sokunknak önkifejezés/örömforrás/hobbi. A ruhaipar azonban igen komoly árat fizettet azokkal, akik a termékeit a legkevésbé sem élvezik: a környezettel, a klímával és a ruhákat gyártó emberekkel. A helyzeten változtatni kívánó petíciók aláírásán és a nagy divatmárkákhoz eljuttatott, változást sürgető vásárlói üzeneteken túl számos egyéb dolgot tehetünk „divatlábnyomunk” csökkentésére. Íme 13 ötlet a vásárlási szokások, a szekrénytartalom és a körülöttünk lévő világ megváltoztatására.

1. Vásároljunk használt ruhát – Miért vegyünk újat, ha van jó minőségű és jó árú használt is? A hagyományos turkálókban, jótékonysági boltokban, bolhapiacokon és online piactereken izgalmas dolgokat találhatunk!

2. Varrjunk, kössünk saját holmit – Semmi nem menőbb, mint saját készítésű ruhát hordani! Menjünk varrótanfolyamra, tanuljunk meg kötni a nagyitól, vagy nézzünk a neten ötletadó videókat. Anyagot szerezhetünk turkálóból és ha kitartóak vagyunk, utánajárhatunk bio és természetes anyagoknak is, ld. biopamut, len, kender stb. Inspiráció az alkotáshoz itt.

3. Zöldítsük a ruhavásárlást – Keressünk olyan ruhamárkákat, amelyek újrahasznosított anyagokból készülnek vagy kizárólag környezetbarát anyagokat és természetes ruhafestékeket használnak. Bár a nagyobb márkák között nem találunk teljesen méregmenteset, sok ruhatervező törekszik a zöldebb anyagok és eljárások alkalmazására. Az interneten számtalan ökodivat boltot találunk, akár Magyarországon is.

4. Szervezzünk ruhacserét – A ruhacsere az egyik legzöldebb módja a hulladékok csökkentésének, és a ruhatár költségmentes frissítésének. Hogyan zajlik egy ruhacsere, mik az előnyei? Ld. itt.

5. Vásároljunk klasszikus ruhákat és tartsuk szem előtt a minőséget – Ruházzunk be tartós, jó minőségű klasszikus, mindig divatos darabokba vagy vegyünk olyan ruhákat, amiket tényleg szeretünk. Ha ki is mennek a divatból, ne váljunk meg tőlük – a „letűnt” stílusok meglepően gyorsan visszatérnek! Vásárláskor ellenőrizzük a fontosabb varrásokat, cipzárt és gombokat, mert ezek a jellemzően gyenge pontok. Természetesen ez a cipőkre is érvényes, ld. mindig érdemes megnézni a cipőtalpalás minőségét.

6. Javítsuk meg amit lehet – Ha vannak olyan holmijaink, amiket azért nem hordunk, mert leszakadt egy gombjuk, vagy fel kell hajtani a szárukat, rajta, álljunk neki az egyszerűbb javításoknak! Ha nem boldogulunk, vagy komolyabb problémáról van szó (ld. cipzárcsere), keressünk varrodát! A megunt ruhákból újakat is alkothatunk, ha például más színűre cseréljük rajta a gombokat vagy ruhákból szoknyát, farmerből sortot készítünk. A témában rengeteg ötletadó és trükkmagyarázó blog van, ld. mindjárt a Refashionista-t ☺

7. Tavaszi nagytakarítás a ruhásszekrényben – Ha olyasmit találunk a szekrényben (jellemzően igen nagy számban), amit régóta nem használunk, adjuk tovább! Adjuk oda egy barátnak, adományozzuk el, tegyük ruhagyűjtőbe, szervezzünk ruhacserét vagy adjuk el valamelyik online piactéren..

8. Mossunk zölden – A ruhák környezeti hatásai közül a legtöbb a mosáshoz kapcsolható. Csökkenthetjük a mosás okozta környezeti problémákat, ha kizárólag telerakva indítjuk el a mosógépet és ha víztakarékos, öko üzemmódot használunk. Az áram nagy része a mosóvíz felmelegítéséhez kell, azaz minél alacsonyabb hőfokon mosunk, annál kevesebbet áramot pazarlunk. Az átlagos szennyezettségű ruháknak elég a 30 fok.

9. Keressünk méltányos kereskedelemből származó ruhákat – A fairtrade termékek között nem csak kávét, teát, banánt és csokit, hanem ruhaneműket is találunk. A ruhaiparban dolgozók munkakörülményeinek javításáért küzdő Clean Clothes Campaign oldalán bővebben olvashatunk a témáról.

10. Keressünk biopamut termékeket - A Water Footprint Network szerint egyetlen 250g-os pamut trikó előállításához nagyjából 150g rovarirtószer és 2720 liter víz szükséges. Ennek fényében egyértelmű, hogy ha lehetséges, inkább a biopamutot válasszuk! A biopamutról bővebben itt.

11. Lépjünk kapcsolatba a kedvenc márkánkkal – Látogassuk meg a márka honlapját és nézzük meg, van-e a gyakorlatban is működő, különösen a vegyianyagok használatára vonatkozó környezeti politikájuk. Ha nincs, vagy nem elég meggyőző, küldjünk nekik egy változásra biztató üzenetet.

12. Nézzük meg a címkét – Nem könnyű eligazodni a címkék dzsungelében. De kicsi utánajárással tájékozódhatunk a zöld ruhacímkék jelentéséről, például itt**.**

13. Biztassunk másokat is – Mondjuk el a családnak, barátoknak mindazt, amit tudunk a témában. Meséljünk nekik a ruhagyártás környezeti és társadalmi hatásairól, és az egyén szintjén megvalósítható zöld megoldásokról. Szervezzünk ruhacserét, menjünk együtt használtruha boltba..

Az eredeti cikk itt olvasható.

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

EnergiaKözösségek hírek

2. klíma-koordinátor képzés

“Problémák vannak! Kitöltenek egy adatlapot és azt hiszik minden rendben van... Nagyon nehéz, sőt nem is gondoltam, hogy ilyen nehéz lesz az embereknek megérteni a feladatokat. Ami problémát jelent, az emberek félnek bármit is kitölteni, adatokat adni, vagy el vannak kényelmesedve...” Részlet egy elkeseredett EnergiaKözösségek klíma-koordinátor szervezőknek írott leveléből a verseny feléhez közeledve.

És nincs egyedül a fenti gondjaival. Sok klíma-koordinátor hasonló problémákról számol be nekünk. Viselkedésünk, szokásaink megváltoztatása nem egyszerű dolog, mégha csak arról van is szó, hogy havonta leolvassuk a villany-, gáz- és vízóránkat.

De bőven vannak pozitív élmények és tapasztalatok is! Ezeket osztják meg egymással a versenyben lévő kb. 30 közösség klíma-koordinátorai és energiavadászai február 28-án és március 6-án, valamint kapnak egy kis útravalót a hátralévő két hónapra arról, hogy mit, hogyan lehetne jobban csinálni, miként lehetne jobban motiválni a résztvevő háztartásokat félelmeik és kényelmük legyőzésére, valamint a mérőórák leolvasására.

A képzés során szó esik még a környezettudatos táplálkozásról, főzésről, valamint gyakorlati vicces versenyfeladatok keretében gyakorlojuk a fogyasztásmérő használatát, és tovább mélyítjük a környezetbarát termékjelekkel kacsolatos ismereteinet is.

A két képzést a már jól bevált két helyszínen tartjuk meg, a XIX. kerületi Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnáziumban, valamint az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában. Köszönjük mindkét intézmény támogatását!

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnázium

A bio és fair-trade finomságokat most is a Szatyor Egyesület biztosítja számunkra.

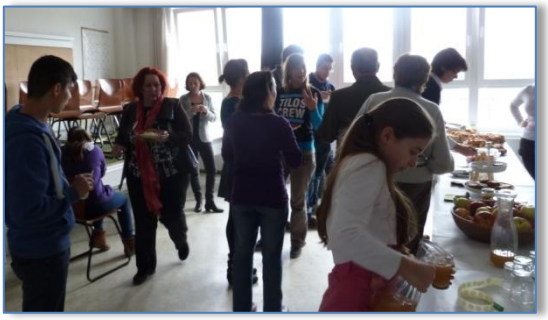

2. feladat – emlékeztető

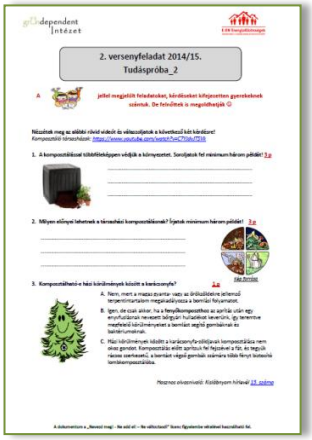

Március 16-ig lehet beküldeni az E.ON EnergiaKözösségek verseny 2. feladatára készített megoldásokat!

A kérdőív a komposzálás, a környezetbarát termékjelek, az energiahatékonysági cimke és a fenntartható (szezonális, helyi, bio, stb.) táplálkozás területeit öleli fel. A feladatlapot csapatonként egy példányban kell beküldeni, tehát ez egy jó alkalom lehet arra, hogy a csapattagok összejöjjenek és megosszák egymással egyéb tapasztalataikat is, illetve átbeszéljék eddigi energiamegtakarítási eredményeiket.

A feladat letölthető **innen** word és pdf formátumban is, a megoldásokat pedig az **info@energiakozossegek.hu** email címre várjuk!

További információk és megtakarítási tippek: http://www.energiakozossegek.hu

A program közösségi oldala:

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Kislábnyom hírek

Bíróság elé állhatunk energiahatékonysági hiányosságokért

Tavaly nyár óta késik az Energiahatékonysági Irányelv (2012/27/EU irányelv) hazai átültetése, és a napokban lejárt az Európai Bizottság által adott legutolsó határidő a nemzeti végrehajtási jogszabályok bemutatására. Mivel Magyarország nem tett eleget jogszabályi kötelezettségének, a Bizottság most keresetet indíthat hazánkkal szemben az Európai Bíróságon.

A tét nagy, hiszen évente sok milliárdnyi forrástól esnek el a fogyasztók, mert ha elindulna az Irányelv keretében bevezetendő, ún. Szolgáltatói Energiahatékonysági Kötelezettség, **az energiaszolgáltatók kénytelenek lennének a végfogyasztók energiatakarékossági beruházásait támogatni**, így sok ezer háztartás tudna további lépéseket tenni a takarékosabb, fenntarthatóbb életvitel felé.

Forrás: http://www.greenfo.hu/hirek/2015/02/02/birosag-ele-allhatunk-energiahatekonysagi-hianyossagokert

Naperőművet épít a Mátrai szénerőmű

A Mátrai Erőmű az ország legnagyobb magántulajdonú, lignit tüzelésű energiatermelő létesítménye, amely az ország áramtermelésének ötödét képes biztosítani. A német RWE tulajdonában lévő erőmű az idén ősztől az ország legnagyobb naperőművét építi meg a Gyöngyös melletti Visontára saját, 30 hektáros salakdepójának területén.

A rendszer összesen 72.480 db, egyenként 255 W névleges teljesítményű polikristályos napelemet fog majd egyetlen rendszerbe; az általuk termelt egyenáramot váltóárammá alakítják át, majd azt 120 kV-ra transzformálva, az energiát az országos villamos energia hálózatba töltik fel. A 15 MW összteljesítménye nagyjából megegyezik majd a 2013 végéig hazánkban telepített napelemek összesített teljesítményével.

Forrás: http://greenfo.hu/hirek/2015/02/18/reszint-benaposodik-az-ex-gagarin-szeneromu

Brazília történelmének legsúlyosabb szárazsága volt az idei

Brazília több pontján korlátozni kényszerültek, néhány helyen pedig teljesen le is állították a szolgáltatók az áramellátást, amely rendkívüli mértékben megnövekedett a nyári hőség miatt - írta ez év január 20-án az MTI.

De nem csak az árammal, a vízzel is komoly gondok adódtak: São Paulo-tól Rio de Janeiro-ig számos víztározó szintje csökkent a kritikus értékre és több, mint négy millió embert érintett az áram- és vízkorlátozás. A trópusi országnak szembe kell néznie a ténnyel, hogy az emelkedő hőmérséklet és csökkenő csapadékmennyiség mellett a jövőben nem számíthat az eddig oly bőséges víztartalékaira.

A vízhiány természetesen a szegényebb rétegeket sújtja leginkább. Több közösség az utcára vonult a helyzet megoldását követelve. A szárazság súlyos gazdasági és mezőgazdasági károkat is okoz.

A tudósok szerint Brazília időjárását az Amazonas erdőségeinek pusztulása és a városok növekedése okozza. A fakitermelésnek és a területek felégetésének köze lehet az egyre súlyosbodó szárazságokhoz, és további extrém időjárási jelenségek kialakulásához vezethet.

A cikk forrása itt található.

200 millió tonnára nő a világ műtrágyaigénye

2018-ra a világ műtrágyaigénye meghaladhatja a 200,5 millió tonnát, ami 25%-kal magasabb szintet jelent a tíz évvel korábbihoz képest. Az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi szervezete, a FAO most megjelent „Globális trendek és kilátások 2018-ig a trágyakeresletben" kiadványa alapján évi 1,8%-os növekedés várható az igények terén a periódus végéig.

Új utak az egészséges talajért - A műtrágyázás azonban csak egy a lehetőségek közül a talaj kimerülő nitrogénraktárainak feltöltésére. […] A FAO „Megóvás és növekedés" című kézikönyve és a „Közös jövőkép a fenntartható élelmiszertermelésről és a mezőgazdaságról" első alapelve tartalmaznak ajánlásokat arra, hogyan óvjuk meg a talajt, miközben kevesebb beavatkozással fenntartható módon javítjuk a termésátlagokat. A helyi igényeknek megfelelő vetésforgó, a nitrogénmegkötő növények, a mulcsozás és a trágyázás mind hozzájárulnak a talaj nitrogén-készleteinek helyreállításához. […]

2015 a Talajok nemzetközi éve, ennek apropóján a FAO partnereivel együtt azon dolgozik, hogy felhívja a közvélemény figyelmét a fenntartható talajgazdálkodás szerepére az élelmiszertermelésben.

Forrás és további információ: http://greenfo.hu/hirek/2015/02/19/200-millio-tonnara-no-a-vilag-mutragyaigenye

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Érdemes rápillantani

OLVASNIVALÓ @ NÉZNIVALÓ

10 nagyváros a 100%-ban tiszta energiáért

A tudósok már jóideje elég egyértelműen figyelmeztetnek, hogy a fosszilis energiahordozókról mielőbb le kell mondanunk, ha a klímaváltozás folyamatát vissza szeretnénk fordítani. És bár tavaly jelentős előrelépések történtek, a történelminek számító megállapodások, ld. az új globális klímaegyezményt megalapozó USA-Kína klíma-megállapodás még mindig egy kevésbé ambiciózus, visszafogott, többlépcsős megközelítésben próbálja csökkenteni a kibocsátásokat.

Ez lehet az oka annak, hogy sok, a tiszta energiák használatáért küzdő aktivista a helyi, közösségi szinten próbál meg radikálisabb változtatásokat elérni. Ahogy arról a népszerű, fenntarthatósággal foglalkozó TreeHugger oldal korábban már beszámolt, egy új, alulról jövő kezdeményezés a világ több száz városában indított kampányt azért, hogy a „bevállalósabb" települések legkésőbb 2050-ig térjenek át 100%-ban a megújuló energiaforrásokra és valósítsák meg a zéró kibocsátást. Míg néhány éve egy ilyen cél elérése vágyálomnak tűnt volna, mára az említett kampány szervezői olyan közösségek együttműködésére számíthatnak, akik nem csak vállalták a fenti célokat, de többen már szinte el is érték őket.

A Middelgrunden szélfarm Koppenhága közelében Dániában

Koppenhága 2025-re az első karbonsemleges nagyváros szeretne lenni a világon.

Fotó: andjohann/creative commons

Hogy melyik a tíz élenjáró, tiszta energiát használó város? Ide kattintva megtudhatjuk ☺

Társadalmi-ökológiai modellek naptára

„Nincs ember, aki sziget volna, aki önmagában lenne egész; Minden ember a kontinens egy darabja, a szárazföld része." (John Donne)

A Stockholm Resilience Center 2015-ös, letölthető falinaptára a Központ és a Beijer Institute of Ecological Economics kutatóinak gyakran használt társadalmi-ökológiai modelljeit gyűjti össze és mutatja be.

„A társadalmi-ökológiai rendszerek terén végzett kutatásainkra számos modell hat"- mondja Nanda Wijermans és Caroline Schill, akik részt vettek a naptár összeállításában. „A naptárt úgy raktuk össze, hogy egy éven át minden hónapban vacsorát és beszélgetést szerveztünk, a beszélgetéseken azonosítottuk azokat a modelleket, amelyek hatással voltak a társadalmi-ökológiai rendszerekkel kapcsolatos gondolkodásunkra, majd megpróbáltuk lerajzolni és magyarázattal ellátni őket." Ajánljuk minden iskolába, egyetemre, munkahelyre!

A naptár letölthető ide kattintva. **Forrás és további információ itt.**

Valóságshow: ruhakészítés Kambodzsába

Idén januárban fedezte fel magának a világsajtó azt a norvég valóságshowt, amelyben három divatmániás fiatal utazott el Kambodzsába, hogy ott egy hónapon át a legnagyobb világmárkák ruháit összevarró üzemek egyikében dolgozzanak.

Az összesen egy óra hosszú sorozat a Sweatshop címet kapta, mert angolul így nevezik azokat az üzemeket, ahol a helyiek nagyon kevés pénzért, embertelen és gyakran életveszélyes körülmények között dolgoznak, hogy munkájukat aztán a világ másik felén adják el óriási haszonnal.

A show öt részét angol felirattal **itt** lehet megnézni.

Gyümölcszet Kovács Gyulával

A Gasztroangyal c. tévéműsor egyik epizódja Göcsejt mutatja be, ahol csupán körtéből több száz fajta terem. S hogy a régiek melyiket miért ültették? Mire használták a különböző fajták terméseit? Miért érdemes visszahozni a régi fajtákat? A műsorvezető útitársa Kovács Gyula erdész, gyümölcskertész, aki a Kárpát-medencében fellelhető gyümölcsfajták ismerője és gyűjtője immár 30 éve. A kisfilmben a hely sajátos ételeinek elkészítése mellett a fenti kérdésekre is választ kaphatunk.

Ha Gyulával közvetlenül nem is, de az általa nevelt különleges gyümölcsfákkal a GreenDependent programjaiban részt vevők már találkozhattak, hiszen a rendezvények karbon-kibocsátásának semlegesítésére elültetett fákat tőle szerezzük be.

A film itt tekinthető meg:
https://www.youtube.com/watch?v=acnXFq3TT24&feature=youtu.be

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Termékek, szolgáltatások

Környezetbarát gyakorlatok Berlinben

Nemrég Berlinben jártunk és úton-útfélen olyan fenntartható megoldásokba bukkantunk, amelyek egy részét bárhol mi magunk is megvalósíthatnánk. Pl. fa-könyvtár, alternatív kávézó, fenntartható szálloda, étel újrafelhasználás, botanikus kerti megoldások, fenntartható modern házikó. Az alábbiakban ezeket és egyéb inspiráló szolgáltatásokat mutatunk be.

Fa könyvtár

Egy népszerű kávézó mellett akadtunk rá arra az utcai könyvtárra ill. "könyvcsere-központra", melyet egy fa körül, fák odvából és újrahasznosított műanyagból alakítottak ki. A könyvtároló részt egy könnyen felemelhető műanyag védővel esőmentesítettek, hogy a benne lévő könyvek ne ázzanak meg. A kölcsönzéshez az alapszabály, mint minden hasolnó közösségi nyílt könyvtárnál, az hogy hozz egy könyvet és vihetsz helyette egy másikat. *(További jó példákról bemutató a Kislábnyom Hírlevél 37. számában olvasható.)*

Természetesen a kávézó vendégei is beleolvashatnak a könyvekbe, csakúgy, mint ahogy az már néhány magyarországi kávézónál is jól működődik.

The BARN – alternatív kávézó

Nemcsak, hogy életünk egyik legfinomabb kávéját ittuk itt, de az egész kávézó szemléletmódja, hangulata is nagy benyomást tett ránk.

Kis faszékeken és kávés zsákokon lehet ülni, finom helyben sütött és készített szendvicseket és süteményeket fogyaszthattunk a háttérben frissen pörkölt kávék mellé. A lassú életmódot *(slow life)* pedig oly módon is támogatják, hogy nincs internet elérési lehetőség a kávézó területén (ld. a képen). Már itthon is láttunk olyan vendéglátó egységet ahol a *"Nincs wifi, beszélgessetek!"* felírat fogad minket a bejáratnál.

Fontos megemlíteni, hogy az összes itt kapható kávé bio és fair-trade (méltányos kereskedelemből származó), és minden termelőről név szerint olvasható bemutató leírás a kávék mellé adott képeslapokon!

A kávézóról bővebben http://barn.bigcartel.com honlapon lehet olvasni.

A berlini botanikus kert alacsony energiafogyasztású és környezetbarát megoldásai

A Hatékony Ház Napok projekt záró találkozója keretében német partnerünk elvitt bennünket a berlini botanikus kertbe, mely a világon a harmadik legnagyobb növényi állománnyal, több, mint 20.000 fajjal rendelkezik. No, de nem is emiatt mentünk oda, hanem mert nemrég felújították a pálmaházat, ahol az energiatakarékossági beruházásnak köszönhetően 70%-al csökkent az épület energiaigénye. A nagyon jól szigetelt üvegek mellett hővisszanyerő berendezések és speciális levegőztető gépek segítik elő a fenti megtakarítást. A párásodás megszűnése következtében pedig a téli nap passzív hőjét is nagyobb mennyiségben tudják hasznosítani.

Emellett pedig egy nemzetközi kutatási projekt keretében az Amazonas környékén található nagyon termékeny talajtípus reprodukciója céljából egy speciális komposztálási folyamatot dolgoztak ki a botanikus kert zöld hulladékának felhasználására.

Az eljárás lényege, hogy a normál komposztálási művelet után a keletkezett komposztot a szintén helyben, a fás szárú növényi hulladékokból előállított bioszénnel (*angolul: biochar*) összekeverik. Így egy sokkal termékenyebb talajjavító anyag állítható elő. Nemcsak a keletkezett zöldhulladékot tudják így újrahasznosítani, hanem tetemes pénzösszeget spórolnak meg azzal, hogy nem kell különböző talajjavító szereket beszerezni. Továbbá, a bioszén előállítása során keletkezett hőt a botanikus kert épületeinek fűtésére tudják hasznosítani.

Forrás és további részletek:*Vadovics Edina és Kristóf*

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Igazságosság ökológiai korlátok közt
- hogy mindenkinek jusson, de maradjon is

Köze lehet-e a Csád-tó zsugorodásának a Boko Haram térnyeréséhez?

Fotó: Jacob Silberberg/Panos Pictures

Elképzelhető, hogy részben a nyugat-afrikai tó fokozatos eltűnése vezetett a könyörtelen iszlamista terrorcsoport megerősödéséhez? És amennyiben igen, a tó helyreállítása segíthet a csoport megfékezésében?

Az év elején több médiajelentésben is felmerült a gondolat, mely szerint a Csád-tó eltűnése miatt egyre súlyosbodó szegénység a Boko Haram malmára hajtja a vizet. Az elképzelést hangoztatók szerint, ha a Transaqua nevű, egyelőre csak papíron létező, grandiózus csatornarendszer megépítését célzó projekttel a tavat újra feltöltenék, csökkenne az iszlamista csoport befolyása.

A Nigéria, Niger, Csád és Kamerun határán található Csád-tó területe 50 év alatt 90%-kal csökkent a gyenge esők és az öntözési célú lecsapolások miatt. A folyamat tönkretette a halászfalukat és kétségbeesett közösségeket hagyott az elszegényedett területeken, akik könnyű prédái lettek az anarchiának és a szélsőséges vallási mozgalmaknak.

A kutatások a konfliktusok fő okozójának a szárazságot és a régóta tartó extrém időjárást tartják, de az eredmények vitatottak. A *New Scientist* által megkérdezett szakértők nagyjából egyetértettek ezzel, de szerintük a környezeti változások okozta elszegényedésnél vannak fontosabb tényezők is, ilyen például a szélsőséges vallási ideológiák gyors terjedése.

Halvard Buhaug az oszlói Peace Research Institute (*Békekutató Intézet*) munkatársa kétli, hogy közvetlen kapcsolat lenne a szárazság és a terrorcsoport megerősödése között. Egyedi esetekben azonban ez nem zárja ki az okozati összefüggés lehetőségét, ld. előfordulhat, hogy az említett környezeti és társadalmi problémák megkönnyítik a lázadó csoportok számára, hogy új tagokat szervezzenek soraikba.

Forrás és további információ itt.

A nagy üzlet - TTIP

Civil szervezetek tüntettek február 26-án a Parlamentnél a transzatlanti szabadkereskedelmi egyezmények ellen. Kiáltványban szólították fel a döntéshozókat a két „trójai” egyezmény elutasítására. [...]

A rendezvényen felolvastak egy 48 civil szervezet által aláírt kiáltványt, amelyben arra hívták fel a figyelmet, hogy az EU és az Egyesült Államok között készülő szabadkereskedelmi egyezmény (TTIP) és az EU és Kanada közötti, véglegesítés alatt álló és már csak ratifikálásra váró szabadkereskedelmi egyezmény (CETA) megvalósulása esetén súlyosan sérülnének mind az alapvető demokratikus jogok, mind az állampolgárokat és a környezetet védő törvények. Elfogadhatatlan és felháborító, hogy a tervek szerint a TTIP és a CETA részét képező befektető-állam vitarendezési mechanizmust felhasználva a nagyvállalatok és az oligarchák az „elmaradó profit” miatt kártérítésre kötelezhetnék az államokat, és kényszeríthetnék őket, hogy a saját, demokratikus úton létrehozott törvényeiket vagy alkotmányukat az óriáscégek érdekeinek megfelelően módosítsák – jelentette ki Szentgyörgyi Dóra, a Valódi Demokráciát Most! aktivistája.

Ez a két „trójai” egyezmény veszélybe sodorhatja mindazokat a vívmányokat, amelyeket környezetvédelem, élelmiszerbiztonság és szociális téren az elmúlt évtizedekben elértünk, többek között hazánk génmódosítás-mentességét is. Ezért felszólítjuk a döntéshozókat, hogy a lakosság érdekeinek figyelembevételével utasítsák el az EU és Kanada közötti megállapodás ratifikálását, valamint az EU és az Egyesült Államok közötti szabadkereskedelmi tárgyalások folytatását! – tette hozzá Fidrich Róbert, a Magyar Természetvédők Szövetségének programvezetője.

Forrás, további részletek és kisfilm az egyezményről: http://www.greenfo.hu/hirek/2015/02/27/a-nagy-uzlet-ttip

Csatlakozási, aláírási lehetőség magánszemélyeknek: http://alter.netbuild.hu/

Ezt a rovatot a következő szervezetek és programok közreműködésével és támogatásával írjuk:

CEEweb for Biodiversity resourcecapcoalition CONVERGE

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.

Hasznos információk, kapcsolat

Szerkeszti: Vadovics Edina
Közreműködött:
Antal Orsolya, Gáll Veronika, Péter Emőke, és Vadovics Kristóf

Design: Iconica Bt.

Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület
2100 Gödöllő, Éva u. 4.
Tel.: 06-20/334-2889
E-mail: info@greendependent.org
Honlap: www.greendependent.org

A Kislábnyom Hírlevél korábbi számai a www.kislabnyom.hu oldalon megtalálhatók és onnan letölthetők.

A hírlevelet az info@kislabnyom.hu címen lehet lemondani.

A GreenDependent Egyesület a következő szakmai szervezetek tagja:

klimabarat.hu

Klímabarát Települések Szövetsége

Resource Cap Coalition
(Európai Koalíció az Erőforrás Használat Csökkentéséért)

resourcecapcoalition

1% kis lábnyom
GreenDependent Egyesület
Adószám: 18709845-1-13

GreenDependent Egyesület, 2100 Gödöllő, Éva u. 4. • Copyright © 2015 • GreenDependent.• Minden jog fenntartva.